PATVIRTINTA
Alytaus lopšelio-darželio „Šaltinėlis“
direktoriaus 2026 m. spalio 30 d.
įsakymu Nr. V- 184

ALYTAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „ŠALTINĖLIS“ VAISTINIO PREPARATO EPINEFRINO (EpiPen) NAUDOJIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vaistinio preparato epinefrino naudojimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja Alytaus lopšelio-darželio „Šaltinėlis“ ir jo skyrių (toliau – Lopšelis-darželis) bendrajame pirmosios pagalbos rinkinyje esančio epinefrino (adrenalino) autoinjektoriaus (švirkštiklio) įsigijimo, laikymo, apskaitos, kontrolės bei naudojimo anafilaksijos atveju tvarką.

2. Šio Aprašo tikslas – užtikrinti laiku teikiamą, saugų ir efektyvų pirmosios pagalbos suteikimą Lopšelio-darželio bendruomenės nariams bei ugdytiniams, ištikus gyvybei pavojingai ūmiai sisteminei alerginei reakcijai (anafilaksijai).

3. Šis Aprašas privalomas visiems Lopšelio-darželio darbuotojams (pedagoginiams ir nepedagoginiams), vykdantiems ikimokyklinio amžiaus vaikų priežiūrą ir ugdymą Lopšelio-darželio teritorijoje, jos prieigose bei Lopšelio-darželio organizuojamų renginių metu.

4. Lopšelyje-darželyje privaloma turėti ne mažiau kaip 1 vnt. epinefrino autoinjektoriaus, kurio dozė yra 150 µg (skirta vaikams, sveriantiems iki 30 kg);

5. Epinefrinas privalo būti laikomas vaikams nepasiekiamoje vietoje, tačiau pirmąją pagalbą teikti apmokytiems darbuotojams greitai ir lengvai prieinamoje vietoje.

II SKYRIUS
EPINEFRINO SAUGOJIMO SĄLYGOS, VIETA IR ŽENKLINIMAS

6. Jeigu tuo pačiu adresu esančiose Lopšelio-darželio patalpose yra daugiau kaip vienas pirmosios pagalbos rinkinys, epinefrinas gali būti laikomas ne visuose rinkiniuose, tačiau bent viename iš jų jis privalo būti.

7. Saugojimo vieta turi būti saugi, matoma, žinoma visiems įstaigos darbuotojams, bet neprieinama vaikams, ir paženklinta aiškiu tekstiniu arba grafiniu užrašu. Lopšelyje-darželyje ir jo skyriuose epinefrinas saugomas vienoje nustatytoje vietoje:

7.1. Lopšelyje-darželyje „Šaltinėlis“ – maitinimo organizavimo ir higienos priežiūros specialisto kabinete (užtikrinant patekimą ir darbuotojui nesant);

7.2. skyriuje „Obelėlė“ – poilsio kambaryje (užtikrinant patekimą ir darbuotojui nesant);

7.3. skyriuje „Vyturėlis“ – direktoriaus pavaduotojo ugdymui kabinete (užtikrinant patekimą ir darbuotojui nesant).

8. Visų kitų įstaigos grupių pirmosios pagalbos rinkinių saugojimo vietose turi būti pateikiama aiški vaizdinė arba tekstinė nuoroda**,** nurodanti tikslią vietą, kurioje saugomas epinefrinas.

9. Epinefrino laikymo sąlygos:

9.1. epinefrino autoinjektoriai privalo būti laikomi originalioje išorinėje pakuotėje (kartoninėje dėžutėje), kad vaistinis preparatas būtų apsaugotas nuo tiesioginės šviesos poveikio;

9.2. vaistinis preparatas laikomas sausoje vietoje, kambario temperatūroje (ne aukštesnėje kaip 25 °C);

9.3. epinefrino autoinjektorius griežtai draudžiama šaldyti, užšaldyti ar palikti tiesioginių saulės spindulių poveikio zonoje.

III SKYRIUS
ATSAKINGI ASMENYS IR JŲ FUNKCIJOS

10. Už vaistinio preparato epinefrino įsigijimą, laikymą, apskaitą ir savalaikį atnaujinimą Lopšelio-darželio vadovo įsakymu skiriamas atsakingas darbuotojas (toliau – Atsakingas asmuo).

11. Atsakingas asmuo vykdo šias funkcijas:

11.1. teisės aktų nustatyta tvarka organizuoja epinefrino įsigijimą iš visuomenės vaistinės, parengia reikalingą paraišką ir, kai būtina, įgaliojimą;

11.2. ne rečiau kaip kartą per mėnesį atlieka vizualią epinefrino autoinjektoriaus kontrolę: patikrina pakuotės vientisumą, galiojimo terminus ir tirpalo skaidrumą per tam skirtą kontrolinį langelį;

11.3. užtikrina, kad preparatas būtų saugomas kartu su pakuotės lapeliu ir laikantis ant pakuotės nurodytų sąlygų;

11.4. likus ne mažiau kaip 1 mėnesiui iki epinefrino autoinjektoriaus galiojimo termino pabaigos, organizuoja naujo vaistinio preparato įsigijimą;

11.5. išima iš pirmos pagalbos rinkinio nekokybišką ar pasibaigusio galiojimo epinefriną ir organizuoja jo perdavimą tvarkyti kaip farmacinę atlieką teisės aktų nustatyta tvarka;

11.6. vykdo epinefrino apskaitą ir užtikrina, kad apskaitos duomenys būtų pildomi apie jo gavimą, panaudojimą ir išėmimą iš rinkinio kaip farmacinę atlieką.

12. Pedagogai ir kiti darbuotojai, vykdantys vaikų ugdymą ar priežiūrą:

12.1. privalo teisės aktų nustatyta tvarka būti išklausę privalomojo pirmosios pagalbos mokymo programą, žinoti bendrojo pirmosios pagalbos rinkinio bei jame esančio epinefrino saugojimo vietą Lopšelyje-darželyje;

12.2. atpažinę ūmios alerginės reakcijos (anafilaksijos) požymius, privalo nedelsdami veikti pagal šio Aprašo V skyriuje nustatytą pirmosios pagalbos teikimo algoritmą.

13. Lopšelio-darželio vadovas užtikrina, privalomus pirmosios pagalbos mokymus, praktinį susipažinimą su turimo modelio autoinjektoriumi ir darbuotojų mokymų apskaitą.

IV SKYRIUS
EPINEFRINO ĮSIGIJIMAS, PATIKRA IR APSKAITA

14. Epinefrino įsigijimas:

14.1. Lopšelio-darželio bendrajam pirmosios pagalbos rinkiniui skirti epinefrino autoinjektoriai įsigyjami tik iš licencijuotų visuomenės vaistinių;

14.2 griežtai draudžiama įsigyti, priimti ar bendrajame rinkinyje laikyti epinefrino autoinjektorius, gautus iš neaiškių šaltinių ar trečiųjų asmenų;

14.3.vaikui paskirtas asmeninis autoinjektorius iš tėvų (globėjų) priimamas kartu su gydytojo rekomendacijomis ir individualiu pagalbos planu. Autoinjektorius laikomas saugioje, aiškiai paženklintoje ir darbuotojams skubiai prieinamoje vietoje. Jo galiojimo terminas ir prieinamumas tikrinami periodiškai

15. Apskaitos ir kontrolės tvarka:

15.1. kiekvienas į Lopšelį-darželį pristatytas epinefrino autoinjektorius registruojamas Vaistinių preparatų apskaitos žurnale (1 priedas), kuris gali būti pildomas popierine arba elektronine forma;

15.2. žurnale privaloma fiksuoti šiuos duomenis: įsigijimo datą, vaistinio preparato pavadinimą, dozę (150 μg), serijos numerį (Lot), galiojimo ir pabaigos datas (Exp) ir už įrašą atsakingo asmens parašą;

15.3. kasmėnesinės patikros metu nuolat sekamas preparato galiojimo laikas bei atliekama vizualinė kontrolė (tikrinamas pakuotės sandarumas ir tirpalo skaidrumas per tam skirtą kontrolinį langelį);

15.4. patikros rezultatai ir ją atlikusio asmens parašas fiksuojami tam skirtoje

Vaistinių preparatų apskaitos žurnalo skiltyje;

15.5. jeigu epinefrino tirpalas pakeitė spalvą, susidrumstė, jame atsirado nuosėdų (dalelių) arba pasibaigė jo galiojimo laikas, švirkštiklis nedelsiant išimamas iš pirmosios pagalbos rinkinio ir nenaudojamas.

16. Jeigu dėl objektyvių priežasčių, nuo įstaigos nepriklausomų priežasčių (pvz., tiekimo sutrikimų vaistinėse) pasibaigus epinefrino autoinjektoriaus galiojimo laikui nėra galimybės įsigyti naujo preparato, senasis autoinjektorius iš bendrojo rinkinio yra išimamas tik gavus naują preparatą. Išimtinė priemonė taikoma vadovaujantis nuostata, kad anafilaksijos atveju sušvirkšti minimaliai pasibaigusio galiojimo epinefriną yra efektyviau, nei nesušvirkšti jokio vaisto. Esminė autoinjektoriaus naudojimo sąlyga – per kontrolinį langelį matomas tirpalas privalo išlikti visiškai skaidrus, bespalvis ir be nuosėdų (pasikeitus spalvai į rausvą/rudą ar atsiradus drumzlėms, preparatas nenaudojamas). Šiuo laikotarpiu atsakingas asmuo privalo fiksuoti tiekimo sutrikimo faktą ir toliau vykdyti aktyvią naujo preparato paiešką.

V SKYRIUS
PIRMOSIOS PAGALBOS TEIKIMO IR EPINEFRINO PANAUDOJIMO TVARKA (VEIKSMŲ ALGORITMAS ANAFILAKSIJOS ATVEJU)

17. Anafilaksijos atpažinimas:

17.1. Lopšelio-darželio darbuotojai privalo reaguoti nedelsdami, jei po kontakto su galimu alergenu (pvz., maistu, vabzdžio įgėlimu, vaistais) ugdytiniui staigiai (per kelias minutes ar valandas) išsivysto šie požymiai:

17.1.1. kvėpavimo sistemos sutrikimai: dusulys, sunkus ar švokščiantis kvėpavimas, gerklės veržimo ar smaugimo jausmas, balso užkimimas, nuolatinis kosulys;

17.1.2. kraujotakos sistemos sutrikimai: staigus odos blyškumas, lūpų ar nagų mėlynavimas, silpnas ir dažnas pulsas, galvos svaigimas, apalpimas ar sąmonės praradimas;

17.1.3. odos ir gleivinių pakitimai: viso kūno bėrimas (dilgėlinė), niežulys, veido, lūpų, liežuvio ar akių vokų patinimas.

18. Veiksmų seka įtarus ar ištikus anafilaksijai:

18.1. vaisto paėmimas: pirmasis anafilaksijos požymius pastebėjęs darbuotojas nedelsdamas paima epinefrino autoinjektorių (150 µg). iš bendrojo pirmosios pagalbos rinkinio (arba ugdytinio asmeninių vaisto atsargų, jei vaikas turi gydytojo paskirtą individualų švirkštiklį);

18.2. skubus pagalbos iškvietimas**:** darbuotojas pats arba, siekiant nepalikti ugdytinio vieno, jo paprašytas kitas asmuo nedelsdamas skambina skubiosios pagalbos tarnybų telefonu **112**. Operatoriams būtina aiškiai nurodyti: **„Lopšelyje-darželyje vaikui įtariama anafilaksija (sunki alerginė reakcija), reikalinga greitoji medicinos pagalba, bus leidžiamas epinefrinas“.**

19. Epinefrino suleidimo technika:

19.1. **paruošimas:** paimkite autoinjektorių dominuojančia ranka (sugniaužkite kumščiu per vidurį) taip, kad adata nukreiptas galas (dažniausiai juodas arba oranžinis) būtų nukreiptas žemyn. Griežtai draudžiama dėti nykštį ar kitus pirštus ant autoinjektoriaus galų kad išvengtume atsitiktinio vaisto sušvirkštimo į pirštą;

19.2. **saugiklio nuėmimas:** kita ranka tiesiu judesiu į viršų nuimkite apsauginį saugos dangtelį (dažniausiai mėlynos ar pilkos spalvos);

19.3. **injekcija:** tvirtu judesiu stačiu (90 laipsnių) kampu prispauskite arba suduokite autoinjektoriaus adatos galu į išorinę šlaunies pusę (vidurinį trečdalį). Vaistą galima švirkšti tiesiai per drabužius (prieš tai įsitikinkite, kad kišenėse nėra daiktų, o drabužiai nėra itin stori, pavyzdžiui, iš storos odos);

19.4. **fiksavimas**: pasigirdus spragtelėjimui, kuris reiškia adatos suveikimą, laikyti autoinjektorių tvirtai prispaustą prie šlaunies nuo 3 iki 10 sekundžių (priklausomai nuo konkretaus gamintojo instrukcijos, pvz., „EpiPen“ – 3 sekundes), kad būtų suleista visa vaisto dozė;

19.5. **masažas:** patraukę švirštiklį nuo šlaunies, sušvirkštimo vietą švelniai masažuokite apie 10 sekundžių, kad vaistas pasiskirstytų audiniuose;

19.6. **laiko fiksavimas:** nedelsdamas užfiksuokite tikslų vaisto suleidimo laiką ir

praneškite jį atvykstantiems greitosios medicinos pagalbos (GMP) specialistams.

20. Atlikus epinefrino injekciją, ugdytinio priežiūra ir tolesni veiksmai vykdomi šia seka:

20.1. **padėties suteikimas:** paguldyti ugdytinį ant nugaros ir pakelti jo kojas aukščiau širdies lygio, kad pagerėtų gyvybiškai svarbių organų kraujotaka. Jeigu ugdytiniui sunku kvėpuoti, leiskite jam atsisėsti, jeigu pykina ar jis vemia – skubiai paguldykite į stabilią šoninę padėtį; jeigu sutrinka kvėpavimo ritmas, pradedamas gaivinimas pagal 112 operatoriaus nurodymus;

20.2. **nuolatinis stebėjimas:** nepalikite ugdytinio vieno nė vienai sekundei, nuolat stebėkite jo sąmonę, kvėpavimą ir bendrą būklę iki atvyks greitoji medicinos pagalba;

20.3. **antroji dozė:** jei po pirmosios dozės sušvirkštimo per 5–12 minučių ugdytinio būklė nepagerėja, vėl pradeda blogėti arba simptomai atsinaujina, o greitoji medicinos pagalba dar neatvyko, sušvirkščiama antroji epinefrino dozė iš kito (naujo) autoinjektoriaus (jei įstaiga ar vaikas turi antrąjį autoinjektorių);

20.4. **perdavimas medikams:** panaudotą autoinjektorių saugiai atiduokite atvykusiems GMP specialistams ir tiksliai nurodykite laiką, kada vaistas buvo sušvirkštas.

21. Epinefrino panaudojimo atvejis nedelsiant užregistruojamas Vaistinių preparatų (epinefrino autoinjektori) apskaitos ir kontrolės žurnale ir įforminamas Pirmosios pagalbos suteikimo ir epinefrino panaudojimo aktu (2 priedas).

VI SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Šis Aprašas tvirtinamas, keičiamas arba pripažįstamas netekusiu galios Lopšelio-darželio direktoriaus įsakymu.

23. Visi Lopšelio-darželio darbuotojai su šiuo Aprašu ir jo pakeitimais supažindinami pasirašytinai arba elektroninėmis priemonėmis (pvz, dokumentų valdymo sistemoje) teisės aktų nustatyta tvarka ir privalo laikytis jame nurodytų reikalavimų.

24. Lopšelio-darželio darbuotojas, pagal savo kompetenciją atpažinęs anafilaksiją ir sušvirkštęs epinefriną ugdytiniui šiame Apraše nustatyta tvarka, negali būti traukiamas teisinėn ar drausminėn atsakomybėn dėl vaisto suleidimo fakto ar galimo šalutinio poveikio.

_____

Vaistinio preparato epinefrino
naudojimo tvarkos aprašo
1 priedas

ALYTAUS LOPŠELIS-DARŽELIS „ŠALTINĖLIS“

VAISTINIŲ PREPARATŲ (EPINEFRINO AUTOINJEKTORIŲ) APSKAITOS IR KONTROLĖS ŽURNALAS

Eil. Nr.	Įsigijimo data	Preparato pavadinimas ir dozė (150 µg)	Serijos Nr. (LOT)	Galioja iki (EXP)	Kasmėnesinės patikros data ir rezultatas (tinkamas/netinkamas naudoti, panaudotas ar išimtas pasibaigus galiojimui)	Tikrinimo data	Atsakingo asmens parašas

Vaistinio preparato epinefrino
naudojimo tvarkos aprašo
2 priedas

PIRMOSIOS PAGALBOS SUTEIKIMO IR EPINEFRINO PANAUDOJIMO AKTAS

202 - - Nr.
Alytus

Įvykio data, laikas ir vieta: _____

Asmens, kuriam suteikta pirmoji pagalba, vardas, pavardę _____

Pastebėti simptomai ir aplinkybės: _____

Suleisto preparato pavadinimas, dozė, serija: _____

Pirmosios injekcijos laikas: _____

Antrosios injekcijos laikas (jei buvo) _____

112 iškvietimo laikas: _____

Asmens būklė ir atlikti kiti veiksmai _____

GMP atvykimo ir perdavimo laikas: _____

Tėvų (globėjų) informavimo laikas ir būdas: _____

Pagalbą suteikę darbuotojų parašai: _____

_____